

Prije odluke na Balkanu.

Brzobjavne vijesti.

Rat u Srbiji.

Naši zarobljenici u Srbiji.
Beč, 16. novembra. (D. u.) "Politische Korrespondenz" javljaju: Odmah na početku ofenzive protiv Srbije upozorilo se srpsku vojsku po američkom poslaniku u Bukareštu i Ateni, da će se svaku nepravdu, koju bi se nanijelo austro-ugarskim zarobljenicima ili drugim austrijskim građanima, koji su ostali u Srbiji, platiti mesom na srpskim zarobljenicima, što su od nas, nego da će se isto uzvratiti i protumjerama protiv odgovornih srpskih vlasti. Ovi su se koraci u zadnje dane energije pojavili. Od naših zarobljenika tižu žalosne vijesti, koje će vladu prisiliti, da započne represalijama.

Bugarski plijen.

Berlin, 17. novembra. Dopsnik Telegraph Uniona javlja, da je bugarska vojska dosada zarobila 25.000 Srba i opljenila oko 200 topova.

Ispražnjenje Monastira.

Genf, 17. novembra. "Temps" javlja iz Soluna: Srbi se pripravljaju, da isprazne Monastir. Vlade blagajne osobito težuju duhana, preneslo se u Solun. Obitelji konzula, srpskih ministara i drugih podličnih Srba, otisle su u Florinu. Četiri automobila stoje pripravna, da odvedu diplomate.

Uzmak u Novi Pazar teško napreduje. Teški srpski topovi ne mogu se prevažati radi velikog blata. Srbi se nadaju, da će ih Talijanci moći opskrbljivati preko Sv. Ivana Međunoga. Saveznici skrbje za to, ali se o događajima u Solunu ne dozna ništa.

Kristijanija, 17. novembra. Akoprem su svezje sa Monastirom sa sjevera prekinute, prama vijesti "Tempsa" iz Soluna, ne prijeti Monastiru nikakva pogibij. Poduzete su sve mjere za obranu grada. Da se bude pripravno za svaki slučaj, svi su se javni arhivi i novčarbanaka prenesli u Solun.

Skribi radi uzmarka Srba u Grčku.

Pariz, 17. novembra. "Agence Havas" javlja iz Atene: Vladin list "Embros" javlja, da eventualni uzmark srpskih četa na Grčko područje ne uzbuđuje nikakvih skrbi obzirom na odnošaje Grčke napram entente. Jzuzveći činjenicu, da su gibanja srpskih četa takova, da isključuju mogućnost uzmarka na grčko područje, ententa razumije bojaznost Grčke, koja se boji u tom slučaju novog konflikta.

Iz srpske južne fronte.

Lugano, 17. novembra. Marzini i Freccarotti izvješću jednoglasno, jedan u "Secolu", drugi u "Corriere della sera", da su jučer javljali francuski i srpski uspjesi bili samo prolazni. Bugari su i opet osvojili Tetove u gornoj dolini Vardara, te prodiru protiv Gosivara i Pirseva. Položaj se je oko Prilipa u zndnjih 48 sati pogoršao. Izmjedju klanca Babune i rijeke Crne prodire unutra bugarski klin izmjedju Srba i Francuza, te povećava prazninu njihove fronte. Francusku se poziciju na lijevoj obali Crne iznenadilo pravom paklenom paljбом. Francuzi javljaju, da je borba još u toku. Srbi su držali klanca Babunu tri sedmice sa jako slabim silama. Sada već i njihov otpor popušta. Oni će biti opkoljeni, te moraju izdati vijesne. Onda će kušati jošte držati Monastir. Rijeka je Crna izasla iz svog korita, te je svu okolicu oko Monastira poplavila. Kod Strumice i Kačanika traje borba. Dvije trećine klanca zauzeli su već Bugari. Još traje borba samo za izlaz.

Pitanje intervencije na Balkanu.

Putovanje francuskog ministra Cochina.

Lugano, 17. novembra. Francuski ministar Cochin otputovao je u Atenu iza kako ga je prije primio Sonnino. On putuje u Atenu, da vladi i kraju razjasni, da u vodama Malle stoji pripravna englesko-francuska mornarica, koja će odmah naplatiti izdajstvo Grčke ako nastupi protiv entente.

Grčka i ententa.

Frankfurt, 17. novembra. Dopsnik "Frankfurter Zeitung" javlja, da je grčki ministarski predsjednik Skludis izjavio svim vladama, da će Grčka i u buduće ostati neutralna i da će braniti Grčke interese od tuđih navala. Ententinim je vladama osobito izjavio, da Grčka (obzirom na balkanske događaje nije u stanju, da pomogne Srbiji. On se nada, da ententa ne će u buduće povjeriti više Grčku neutralnost. Bugarskoj je izjavio, da će politika Grčke služiti samo grčkim interesima.

Srpski pukovnik Lešjanin u Rimu.

Berlin, 17. novembra. "8-Uhr-Blatt" javlja iz ruke granice: Srpski pukovnik Lešjanin otputovao je u važnoj stvari u Rim i Pariz. Najbrže će se u Rimu sastati sa Klönerom.

Ententine prijetnje Grčkoj.

Lion, 17. novembra. (D. u.) Progres javlja iz Atene: Engleska i Francuska su odlučile, da zahtijevaju od grčke vlade garancije za sigurnost njihovih bojnih sila na Balkanu. Diplomatički su pregovori u ovoj stvari u toku.

Izbori u Grčkoj i novi smjer u Rumunjskoj.

Hoće li Venicelos sudjelovati kod izbora?

Atena, 17. novembra. Industrijalci i trgovci iz Atene i Pireja zamolili su Venicelosa, da se ne uzdrži od izbora. Venicelos je izjavio, da ako liberalna stranka i dobije većinu, ne će moći izvršiti svog programa. Stranka će do nekoliko dana stvoriti svoj zaključak.

Venicelisti ne će dobiti vojničkog dopusta.

Pariz, 17. novembra. "Echo de Paris" javlja iz Atene: 90 zastupnika, koji pripadaju Venicelosovoj stranci, a vojnici su, zamolili su ratnog ministra, da im dade dopust od mjesec dana radi izbora. Ministar je molbu odbio.

Novi rektor bucareštanske univerze.

Bukarešt, 17. novembra. Ministar nastave potvrdio je izbor profesora Athanasia rektorom bucareštanske univerze. Kod izbora dobio je on 44 od 92 glasa. dočim je Jonescu dobio 53, a Cantacuzene 51 glas. Nije to prvi put, što ministar nastave nije potvrdio onog profesora, koji je dobio apsolutnu većinu.

Jonescu i Cantacuzene su očiti pristase ratne stranke na strani Rusije, a Athanasia bez svake političke boje. Vladin je list još prije izbora pisao: Kako se znade, Jonescu je konservativno demokratska, a Cantacuzene liberalan političar. Samo Athanasia ima njezive izgleda, da bude rektorom, jer ne pripada nijednoj političkoj stranci i zastupa one profesore, koji su za to, da bude skola slobodna političkih strasti. Ministar će tako morati odlučiti, da bude skola vršila svoju najvišu zadaću. Radi toga nije odluka ministra nikakvo iznenadjenje.

Rusija i Rumunjska.

Berlin, 17. novembra. Izmjedju Bugarske i Rumunjske bilo je u zadnje dane više nota obzirom na zapljenu ruskih brodova na Danuvu, kaošto i na pitanje izvoza municije u Srbiju. Dopsipavanja su imala za Rusiju nezadovoljiv uspjeh. Rumunjska se je vlada branila promijeniti svoje stanovište.

Na moru i u zraku.

Italija traži uzrok kako bi mogla Njemačkoj najvjestiti rat.

Rotterdam, 17. novembra. "Stampa" javlja, da talijanska vlada vodi istragu o tome, čija je podmornica potopila talijanski parobrod "Anconu". Ako se dokaže, da je to bila njemačka podmornica, onda će Italija najvjestiti Njemačkoj rat.

Čovječanski prijedlog Talijana.

Lugano, 17. novembra. "Stampa" javlja, da je ratni ministar odredio, da imadu ratni brodovi prilikom putničke parobrode. Vlada je odbila prijedlog pisca Bolihne, neka se austro-ugarske zarobljenike metne na dno broda, tako da budu ovi najprije usmrćeni u slučaju navale austrijske podmornice.

Zračna navala na Veronu.

Lugano, 17. novembra. Oba austrijska letionca — bila su dva, a ne tri, kako se prije javilo — ustrajali su nad Veronom cijeli sat, usprkos zestoke paljbe topova. Bacili su 20 bomba, koje su prouzročile malo materijalne štete, nu mnogo su ljudi usmrtili. Prva je bomba ubila profesora Sichea, koji je došao na prozor, da gleda. Druga je pala na Piazza d'Erbe, gdje je bila skupina ljudi. Izmjedju drugih usmrćen je tu poznati kipar Spazzi. Kod Porta Pallio prodrla je bomba kroz jedne kuće. Mnoge poznate ličnosti Verone su tom prigodom poginule.

Veliki orkan u sjevernom moru.

London, 17. novembra. Prošle subote bio je u Irskoj i Irskom moru takav orkan, kakvog se ne pamti već 20 godina. Veliki je broj brodova bačen na kraj i oštećen. Velike su štete pretrpjeli gradovi Dublin i Kinstov.

Politički događaji.

Churchillov govor u dolnoj kući.

London, 16. novembra. (D. u.) Churchill je podao u dolnoj kući opširno opravdanje svojeg djelovanja kao prvi lord admirala. On je izjavio, da je naerl ekspedicije u Antwerpen izasao od Klönera i francuske vlade, nu ne priznava di odgovornosti na sebe. Ekspedicija nije bila bezuspješna, jer je pomogla, da se spasi dio belgijske vojske.

Sto se Dardanela tiče, rekao je Churchill, naert se je jako i točno raspravio, te su ga odobrili engleski i francuski kompetentni faktori, pa i tadašnji prvi lord Fisher nije bio protivlan. Sto se sadašnjeg ratnog stanja tiče, rekao je Churchill, da će Njemačka moći biti pobijedjena u drugoj ili trećoj godini rata moždane temeljitije, negoli da bi bile čete alijiraca već u prvog godini rata misle u Berlin. Dok sila Njemačke padaju, naše rastu. Radi toga treba da zahvalimo žrtvovanju francuskoj i ruskoj naroda, koji su dosada pretrpjeli najteže gubitke, kod smo mi prćivue saveznici. Sad je načelo vrijeme, da se i ove prćivue baci na vagu. Govor Churchillov bio primljen burom odobravanja.

Skupna savjetovanja austrijskih i njemačkih političara.

Beč, 17. novembra. Na pobudu jednog austrijskog zastupnika bila su u Münchenu savjetovanja izmjedju austrijskih i njemačkih zastupnika. Ova su savjetovanja imala informativni karakter, a svrha im je bila, da se zastupnici upute, na koji

bi se način dalo dovesti do gospodarskog zbliženja obje države i kako bi se u druga gospodarska i politička pitanja morala skupno obradivati.

Dalje je imalo savjetovanje svrhu, kako bi se dalo ustanoviti u budućnosti gospodarske i političke prilike.

Ova su se savjetovanja nastavila dne 13. i 14. novembra u Solnogradu pod vodstvom predsjednika austrijske zastupničke kuće dra Silvestra. Iz Njemačke su bili prisutni: predsjednik pruske zastupničke kuće barun Zedwitz-Neurich, zastupnici parlamenta Gothein, Müller-Meiningen, Friedrich Neumann i urednik "Frankfurter Zeitung" Oeser. Od austrijskih političara bili su prisutni: Dobernig, Dinghofer, Schreiner, Karl Urban, Gustav Gross, Roller, Stölzer i pokrajinski zastupnik iz Linza Beurle.

Razno.

Japanski špijuni na bugarskoj obali.

Sofija, 17. novembra. Prama vijesti iz Gümüdzine stiglo je na bugarsku obalu izmjedju Dedeagača i Portugosla mnogo Japancu, koji su prividno bave kao trhošnice i kočjaši. Kako se glasi, došli su onamo preko Grčke. Uistinu usidruje se sada u grčkim lukama japanski transportni brodovi. Veći je dio Japancu već uapšen, drugi su djelomice preneseni u untrnošt, a nekoi istjerani.

Petrograd bez liberalnog lista.

Stockholm, 17. Za vrijeme cijelog trajanja rata obustavljen je "Petrogradski Kurjer". Petrograd će tako ostati bez svakog liberalnog lista.

Kralj Petar u Italiji.

Budimpešta, 17. novembra. Glavni liječnik američke zdravstvene misije u Srbiji, Dr. Ryan, koji je stigao u Budimpeštu, izjavio je novinarima, da se srpski kralj Petar već od više vremena nalazi u Italiji.

„Carica smrt“.

Kod Gorlica zabljesnulo, oluja razvrla se u isti čas i obuhvatila u svoje smrtonosne čampore oba protivničke vojske.

Zagrmjelo je i kod Semendrije; ali je orkan još dalje svoje sile gomilao; i dugo se crni oblaci okupljali, dok im je bijes puknuo.

I usrijed orkana, okružen smrtnim platem, izjeli njemački Davor usjane kaplje svojih topova po cijelom staroj Srbiji. Svuda zagospodavao i dopro već do gorskkih lanaca na granicama Sandžaka.

Nijemac puca, Srbij odbrana. Nad obima caruje smrt.

Topnički motrilac uspio se na stablo. Mjesec se i mjesec vraćao da izjavi uvijek jedno te isto: „Pokorno javljam, u neprijatelja nema ništa novo“. Diže se i sada, kao uvijek bezbratno, od grane na granu, i dođe na svoju zračnu strazu. Neprijateljski dalekozor otkrio ga: zapućketa strojna puška; popada više grana, a i njegova ostade pusta. Zriva smrti!

Dva topa izmed kukuruza spremaju zasjedju za drugi dan i šute, da ih se nebi otkrilo. Ali uzalud opreza, dvije baterije koncentriraju svoj ožanj na njih, i orvije ih gušti dim, i nijesu pucali više.

Špijunski smrt na sve strane i svuda. Svuda caruje, živote prekida smrt i vlada žezlom topovskih cijevi. Modernizirala se i kosturacija i odbacila starinsku kosu....

Rat do skrajnosti.

Jedanesti dan novembra kojega su mnogi od onih što se bave ratjanjem brojeva, proglašali danom odluke cijeloga rata, prošao je. Za njega nićim odućio ni što promijenjeno. Za uspjeh u Srbiji bili smo sigurni već u septembru. Ni Rusi, ni Francuzi, ni Talijanci nijesu ništa opravili protiv naših fronta.

Ako i je Njemačka dosada uvijek pobijedila, ipak nije još konac rata. Novi francuski kabinet, ni Asquith ne će još, da odustaju od svojih cilja, što su si postavili, da unište pruski militarizam. Ne smijemo se varati i Božić i cijelu zimu sprovesti evo u ratu.

Ima ipak nevažnih znakova, da se i o miru misli. U engleskoj gornjoj kući dva su upivna člana njemačke i Courtney naglasivo razorno djelovanje svjetloske rata, začeli što propadaju cijeli civilizirani narodi i što njihovi su pojedinci izgubili osobnu slobodu i pravo na život te služe kao robovi i žrtvuju se bogu rata. Oba govornika predlagali su, da se potrazi čašni konac međusobnog uništavanja.

Njemački je državni kancelar provodio glas ove dvojice Engleza glasovanju vapućega u pustinji, jer su svi engleski ministri govorili samo o ratu do istrage i nijesu htjeli ni olazgrijeti se na riječi mira. Ali jošte vrijedi ona starinka, da je u istine velika moć, te da ona uvijek pobijedi. Pustinja, u kojoj su otkrle prave snažne želje o miru, napunit će se slušačica i cijelom će zemljom odzvanjati trijezni govori.

„Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ naglasuje, kao odgovor na prve engleske glasove o miru, da je Njemačka svaki čas pripravna uvažiti trijezne i mirne prijedloge, ali da Njemačka odbacuje od sebe svaku sumnju, da bi rado ona o miru raspravljala iz tobožnje izperjenosti. Što se Srbije tiče, engleski politički krugovi srame se, što je njihovom krivnjom na rubu propasti i davaju mnogo izvaja o vojničkoj i političkoj pomoći Srbiji.

Amerikanska nota dokazuje, da i oni krugovi počinju biti nezadovoljni su engleskim blokadama i sprječavanjem trgovine, koji su se prije svojevrijeme podložili engleskim voljama.

I ako se hoće tvrditi, da je položaj još danas naoblacen, kao što je bio tekom cijeloga rata, mora se ipak priznati da nije lahko ni umoriti susjednim ofenzivama na raznim frontima njemačke vojske, ni poraziti ih izgladnjem cijeloga naroda. To je jasno, te ćemo rat dotle voditi, dok se naši protivnici rata ne nastie.

„Berliner Tagblatt“.

„O izgladnjenu Njemačke“.

I opeta udariše u stare diple. Već na početku rata objavio je gospodin Churchill urbi et orbi: „kao što je sigurno, da će jesenski vjetar istresti lišće sa drvija, isto je tako neizbježno, da hoće glad obroniti Njemačku i prisiliti ju da se preda.“ Ne protjose mnogi mjeseci rata i „Economist“ morao je priznati, da se Njemačka gladom pobijediti ne da.

Francuzi, Talijani, Rusi nastoje da nas svojim ofenzivama poraze, ali im to nikako ne uspijeva. Pače Nijemci i Austrijci, ne spominjujući starije uspjeha, izvještise sada pobjedu na Balkanu i dovedoše Ententu u najstrašniji skrjapac.

Pred drugom zimom ratovanja počele su ententine novine, da hrane svoje čitatelje našim gladom. Pod ogromnim naslovima pune svoje stuppe najvjetanjem, da će druga zima učiniti ono što nije prva mogla, i da će se čekati pod cruzjem makar još i treću zimu. Ali je pisanje Francuza i Engleza puko varanje i obšjenjivanje pučke prostote, da ne očajava i da se ne pobuni.

O očuvanju i množenju narodne snage.

U Berlinu obdržavao se sastanak društva za unapređivanje narodne snage. Dok se Nijemci i Austrijanci bore protiv vanjskog neprijatelja, udvijaju, da im je sa svom snagom obronili se i na nularne neprijatelje. A mnogo ih je. Treba je sa svime obračunati, što prijeti razvijanje naroda i vodi ga do oslabljenja.

Nijesu žene neprijateljice naroda na kongresu — ali mnogo pitanja, koja se i žena tiče, spadalo je u govore spomenuto berlinskog sastanka. Taj, kažimo odmah, da se naše čitatelje ne prestraše, taj se je kongres pače obratio na ženske, da one pripravne i donesu narodu čim ljepšu budućnost.

Ženske su jače od muških, one ti drže tri kuća kuće a muž četvri. Bolje je po tom, da muskarci pogibaju u ratu, nego li da li, ne daj Bože, tolike ženske otpuvala — kuda „za vazda gre se“.

Izgladnjenu Njemačku je nemoguće. Kruha ima, povisila je već obrok kruha za jednu osminu i još će se više kruha dobiti, kada se dovrši posao popisivanja hrane po cijeloj Njemačkoj. Mesa ima Njemačka još previse: 22 milijuna goveda i skoro 26 milijuna krmadi. Rusija ima svinja samo polovicu toga broja. Osim žve krmadi raspolaze Njemačke silnim pričuvama konserva, jer je dala još prole zime zaklati i konservirati u skatuljama i u ledu cijelih 9 milijuna svinja; na njesto tih, kao čudom, otuštile su valjane Nijemce skoro drugili 9 milijuna mlade krmadi. Njemačka ne će moći ni istrošiti tekom rata sve svoje prihrane mesa; te će joj ostati dosta također za gospodarske svrhe u budućnosti.

Nevjerojatno je, kako neprijateljska štampa smije pisati o izgladnjenu Njemačke baš za vremena, kada si je ona otvorila plovidbu po Dunavu i dobila u ruke balkansku željeznicu. Neprijatelji pozivaju je na nase mjere protiv skupe, na karte za kruh, odrebe o krumpiru, nemrsne dake, odmjereje najviših cijena. da dokažu kako moramo brzo od glada potonuti. Ali te mjere morate bi uvjeriti ih baš o protivnome, t. j. da ćemo organizacijom opskrbljivanja lijepo prolaziti makar i više godina, sve dok bude rat trajao. Bolja je organizacija, nego da se obogaćuju na račun naših želudaca privatni spekulant.

Frankfurter Z.

Pet i pol milijarda.

Ni jedan čas nismo sumnjali, da će treći ratni zajam sjajno uspjati. Ta to se je već davno prije rata opažalo, a moglo se je prema prijašnjim prilikama jasno prosuditi. Kako smo već više puta naglasili, vlada obilje gotovog novca, kojeg mogu novčani zavodi upravo radi toga objlja samo veoma jeftino ukamačiti. Dapače je nastao kod novčanih zavoda takav položaj, da im je upravo silno drago, što su ratnim zajmom izgubili uložaka, jer su se tako riješili gotovina, koje im sada ne nose nikakvih kamata, a oni naprotiv moraju ulagačima kamate plaćati. Osim svoje patriotske dužnosti novčani zavodi su već i u vlastitog interesa nastojali za čim većim popisivanjem, a to je nastojanje potpuno uspjelo.

Drugi povoljni momenat za uspjeh trećeg ratnog zajma bio je oslobit povoljni vojnički položaj. Talijani se nakon pol godine ratovanja nisu ni za pedalj od granica pomakli, Rusi su daleko u vlastitu zemlju potisnuti i ne mogu da se oporave, na jugu Monarhija zajedno sa Njemačkom sve dublje u Srbiju prodire i izgleda, kao da će svaki čas nastati tamo konac rata, jer je tamonji položaj uslijed pristupa Bugarske k centralnim vlastima neodrživ po Srbe i saveznike. Sadajni položaj daje posve sigurne nade u oslobit povoljni svrsetak, što se očituje i u potpisivanju ratnog zajma.

Treći povoljni momenat jest kulantnost Austro-ugarske banke i drugih novčaninih zavoda kod davanja lombardne vjeršje na ratne zajmove. Ova kulantnost omogućila je mnogima, koji ne raspolazu sa gotovinom već imadu od prije vjednosnišnih papira ili nekretnina, da si uz veoma jeftin kamatnjak prihvae vjeršje i da potpisu ratni zajam. Podjeljivanjem lombardne vjeršje po Austro-ugarskoj banci, a prema njoj i po drugim novčaninih zavodima omogućilo se je mnogim

zakladama i fondovima, da sa velikim iznosima potpisu ratne zajmove i da ujedno svoje dohodke povećaju, jer je kamatnjak što ga država plaća na obveznice preko jedan po sto viši, nego što se mora plaćati lombardna vjeršja.

Svakim zajmom se sve više krug zainteresenata privlače za vjerovnicke države, te im nije nikakove sumnje, da će od sada veoma lahko biti moguće daljnje zajmove kod kuće smjestiti. Naravski da će se morati posije rata sklapti dosta zajmova u inozemstvu, da dobijemo stranih valuta, te da se tako sprječi oštećenje nase valute, no glavno je, da se je šira publika i u ovim teškim vremenima predobila za državne papire.

Sjajan uspjeh trećeg ratnog zajma na bolje obara u prah one vijesti inozemstva, koje su tvrdile, da se je Monarh drugim ratnim zajmom potpuno iscrpila te da daljnji zajam ne može uspjati. eto samo do sada se javlja, da je ukupa austrijskog i ugarskog ratnog zajma popisano 5 i pol milijarda kruna, a medju tim rok za potpisivanje ugarskog ratnog zajma traje do 17. ovog mjeseca, te je ovaj uspjeh saopćuju nova potpisivanja. Ovak uspjeh je tako velik, da ga se ni ne duše može usporediti sa dobiveno jednom jako velikom bitkom.

„Hrv. Lloyd“

Zadnje vijesti.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 16. novembra. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Na ruskom bojištu nema ništa nova.

Talijansko bojište.

Jučer nije bilo u Gorickoj nikakvih većih pješadijskih bojeva. I djelnost talijanskog topništva bila je u razmjeru prijašnjih dana znalno manja. Položaj na cijeloj fronti nepromijenjen.

Prekjuer je nase zračno brodovlje nabacilo bombama Brevanc. Letioći su opazili jake požare. Sva su se ljetala opet sretno spustila.

Srpsko bojište.

Austro-ugarske čete, koje se bore na granici Sandžaka bacile su zadnje crnogorske zalaznice preko Lima. Proganjanje Srba napreduje posudava. Austro-ugarska kolona, koja prodire protiv Sjenice bacila je neprijatelja iz žilavo branjene pozicije u gorama sjeverno Javora. Njemačke čete generala Kövessa bile su jučer navečer udaljene od Raške jedno pol dana dale. U Kursumlju došlo je do borba u varoši.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 17. novembra. (D. u.) Službeno se javlja

Rusko bojište.

Ruski razarači bombardirali su jučer na sjevernom rti Kurlandije Petrage i okolice južopadno odavle. Inače je položaj nepromijenjen.

Srpsko bojište.

Proganjanje Srba u gorama napredovalo je uspješno dalje. Srbi nas nisu nigdje mogli zadržati. Zarobljeno je preko 2000 Srba te zaplijenjena jedna strojna puška i dva topa.

Vrhovna vojna uprava.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 17. novembra. (D. u.) Glavni stan javlja:

U odsjeku Anaforte i Aribrurnu izmjenična vatra. Nase je topništvo prisililo neprijateljsku torpednjaku, da se udalji od

obale kod Kemiklilimana, kastoš i transportne brodove, koji su htjeli iskrcati materijal u Aribrurnu. U odsjeku Seddibar neprijateljsko je topništvo ispucalo do 14. novembra 8000 hitaca granata protiv naseg lijevog krila, no nije moglo prouzročiti nikakve posebne štete. Dne 15. novembra bombardirali je neprijateljsko topništvo žestoko nase promaknute pozicije u centru, a na to je neprijateljska pješadija krsala jedan nastoj, koji bio lahko odbijen. Na drugom dijelu u fronti stigao je neprijatelj do naših predmakatih usućenja, no bio je vatrom boka naših bližnjih jaraka i protunavalo bačen u svoje stare pozicije, pretrpiv velike gubitke.

Na fronti Iraka obronili smo drugi neprijateljski aeroplan.

Na Tigrisu bio je potopljen neprijateljski ratni monitor ujedno sa momčadi.

Bugarski ratni izvještaj.

Sofija, 15. novembra. (D. u.) U svim se frontama operacije razvijaju povoljno. Kod navale protiv Leskova, 20 km jugoistočno Leskova, zarobili smo 170 Srba i zaplijenili mnogo ratnog materijala. Borbe traju dalje.

Borbe u Macedoniji.

Solun, 17. novembra. (D. u.) „Havas“ javlja: Nakon žestoke navale na Čiešov povukli su se Bugari: iz ovog mjesta Francuzi su zaposjeli Gornje Čiešov. Na fronti Krivolaka vlada mir. Na fronti Brovo-Valandovo prestana djelnost Englezi se ovdje bili prvi put u vlati do 11. novembra. Bugari su ispraznili Kostirio.

Traži se sluga za čuana. Knjižar Schirmer, Pula, ali

Ospoboljenja učitelja podoba Hrvatski gimnastički klub, glasnici, ženski ručni rad, obučava djecu u predmetna pučke škole. Nastavni upravi „Polior Tagblatt“, trg Custosa.

Praktična slovnica njemačkog jezika od Antuna K. bezica K 225 dobije se u knjižari Schmitt glavni trg 12.

Volove za posao odstupa seljacima besplatno u porabu za nekoliko mjeseci skladište marve za klanicu općine Puš u stanici Seve (ex Mendler) kod Šišar kamo neka se reflektanti obrate.

Samo snažni i plodni narod imao bi silu da pošilje pobjede izvrši zadacu što bi mu povijest nalozila na Istoku, na Balkanu i u Aziji. Nijemcima trebat će silne energije da uzmognu postići sve svoje ciljeve na svijetu. Nužno je s toga, da uklone mnogo zla, što im narodnu snagu umanjuje, te da se od njih izlječe i sve jačima postanu.

Njemačko društvo za očuvanje i održanje narodne snage obuhvaća cijelu politiku puka u najširem smislu riječi, t. j. socijalna, gospodarska, prosvjetna i vjerska pitanja.

Sva pitanja narodne snage ne spadaju u samu vjeru; jer da bi to tako bilo, najsišniji i najplodniji narodi Rusi, Bugari i Šci bili bi najreligiozniji i najmoralniji. Ali ni socijalna i gospodarska pitanja sama ne iscrpljuju predmeta narodne snage, jer baš oni krugovi su u Njemačkoj najmlahaviji i najmanje plodni, koji gospodarski i socijalno najbolje žive. U Austriji i Ugarskoj najmanje životne snage imaju u svojim žilama Nijemci iz

najbogatijih krajeva Češke, te oni iz sedmih kotara grada Beča. Bogata Njemačka nema također dosta poroda.

Već prvi sastanak ustanovio je ovisnost narodnog napredovanja od preražnih okolnosti i prilika, u kojima mu svekoliko življenje teče. Svi, koji u jednome ili drugome zvanju meš pukom žive: liječnici, učitelji, svećenici, radnički vodje, vlastički, obrtnici, politički, svi bili su na sastanku zastupani.

Cijeli kongres bio je u tome složan, da su sva narodno-politična pitanja žensko pitanje u najstrožem smislu riječi. Ženska su pitanja skoro isključivo pitanja čovječanstva. Žena daje narodnu snagu dobrih vojnika; žena vodi najvažnija gospodarstva od svih, domaća gospodarstva; žena je euvarica eurolendija i tjelesnog zdravlja; žena pomaže svećeniku u vjerskom odgoju mladjeg narastaja; žena pomaže učitelja da škola napreduje; žena pomaže socijalna društva, jer je ona svemu srce i duša.

Tako ne sudi svako o ženi. Ali nije

kriva mnoga moderna žena, što ne drži tri kuća od kuće. Tuže je mnogi, da ženšise ne vrši svoje zadužak kao bi trebala. Ali pomislite berlinski kongres ne osudjuje, nego ufa se mnogo baš od ženš koje nekoi bezobraznici neđužne kriv. Kako mogu žene držati tri ugla kuće kao mnoge njih svoje kuće upoče ne imaju? Ritjelko kada je ženska kriva što si narodna pada. Tomu su muskarci krivi. Pravo je dake, da se oni skrbe za popravljanje zla, koji su ga prozročili narodnom društvu.

U tu svrhu okupili su se prvaci svih stranaka u Njemačkoj. Najslavnija imena u njemačkome društvu javila se za ozbilnost društva i za dalekožestost njegovog ciljeva.

Svakim narodnjak mora žaliti što bi porodjaja pada, osobito u nekim krugovima i što Austriji također i Njemačkoj prijeti opasnost, da nazaduje prije putanstva kao u Francuskoj.